

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
foundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

XLV. Ioan. Trit. Ab Monasterii Divi Iacobi In Svbvrbano Herbipolensi,
Christiano Maseeu presbytero Gandai in cœnobio diui Hieronymi
commoranti, amico chariss. salutem.

urn:nbn:de:0128-1-17336

FAMILIARES

n hominum contingere posset, cum nobis
m quam boni ad bonum. Secunda est
atio. Nam vt vidisti, opus est aduic & acat
o nequeat consummari. Et quoz uari labo
m, quod transitorium est, & ob id a Clauis
mercede temporali nunquam mihi fuit
Regis conspicio sempiterni. Tertia uero
od non intelligunt malis artibus adhibere
possit admirari, nihil feci stupendi. At
erique arbitrantur, asseuerantes me futuris
ixisse futura, fureque rediisse carminibus
entia nec feci vnquam nec cogitauit
vt imitaret, sed vt eorum superfluitate
, quod largiente Domino Iesu Christo
inabitur stulta hominum in odorem
roduxero, que talia consinxi de me
non magnificatio hac garrulamenta impo
e tamen occasionem suspitionis male
us & foelix, veteris amicitie robore
i. Anno Christianorum 1507.

LIIII.
S. IACOBI HERBIPOLENSIS
ni ordinis Theologo & mathe
salutem.

de Mai ex Gandauo scripsisti ad me, vitine de
accepi, in quibus te more tuo rerum meam
n mortales. Scias ergo velim, me Christo les
multorum relatione audisse scribis abbi
qua nunc dego pauper voluntate spozoz
diuisti ex me, cum ante biennium vna esse
sam duorum milium voluminum, quam o
quia de monasterii substantia comparari
am iuxta regulam sanctissimi patris nos
rebus naturae mylticis & archanis, quoz
Herbipolim, qui ad Spanheim nunquam
& Hebraica prater Bibliam illam parauit
odimisi. Comparauit autem postea milia
atis à Marchione Brandenburgeri, & sp
uidebo. Prior mihi in Abbatia Spanheim
ouisti, qui non magnificat studium impo
o facile redimerem. Sed nō placet mihi spoz
quem magno satis pretio comparari. Suffi
ntentus, cum tempus iam mihi videatur
ci. Multa & ferme incredibilia legi, dicit
Quid opus est multa legendo percurrere
la queant? Scatet hodie voluminibus
, vt nemo sit, qui legero omnes possit. An
infantia mea apud Moguntiam metropoli
um & nouorum volumina quotidie p
Basilienfis, vir doctus & integerimus, anno
ot quot inuenire potuit in quindecim volu
diligentia formis excussit omnia opera in
sturus etiam de nouo diui Papae Grego
vero nunquam fuerint impressa. Sed de
lit cum literis quas tibi Colonia tradidit
Liana

IOHANNIS TRITHEMII

Libanio Gallo mittendas in Franciam: Scripsi enim mihi interea, & nullam facit earum
mentionem, quo fit vt eas in manus illius peruenisse addubitem. Ioannes Paleonydorus
concar melita tuus quando vltimo recessit à me ex Spanheim, in breui se reuerfurum pro
misit, & ecce transierunt iam anni quatuor, in quibus nihil audire de illo vel percipere vl
piam potui. Si tibi constat vbi sit an viuus vel mortuus, me quam primum certiozem red
das precor. Ego hic sedens in loco solitudinis & quietis victoria de inimicis facta mihi va
& literis sacris, experiorque verum quod scriptura promittit diuina: *Bonum est viro cum*
portauerit iugum Domini ab adolescentia sua, quia sedebit solitarius & tacebit, & lenabit se supra se.
Tu supplex ora pro me ad Deum, qui pauperem de inopia releuat, vt me custodire in sua
10 volutate dignetur. Scio enim breue tempus esse peregrinationis meae in terra, & vt Seneca
inquit, punctum est quod viuimus, & adhuc puncto minus. Et hoc minimū specie qua
dam longioris spacii natura diuisit. Nam aliud ex hoc infantiam esse voluit, aliud pueritiā,
aliud adolescentiam, aliud inclinationē quandam ab illa in senectam, quam propriis gra
uam in commodis non finit esse quietam, vt iusta consideratione dixerit vir quidam sapi
ens in ecclesiastico: *Occupatio magna creata est omnibus hominibus, & iugum graue super filios. Ad*
dam, a die exitus de ventre matris eorum, vsq; ad diem sepulture eorum in terram matrem omnium.
Omnia enim qua de terra sunt in terram conuertentur. Et propterea homo vanitati si
milis factus est, quoniam dies eius sicut vmbra praetereunt. Ecce breues anni transeunt, &
semitam per quam non reuertemur ambulamus, multique repleti miseris continuis ad
20 ueritatam agitur procellis. Quid enim sumus miseri mortales, nisi ventus & vmbra,
qui in turbatione viuimus, & in momento decedentes amplius non comparemus, Sicut
Sophocles in Aiace furemtem Vlystem introducit loquentem:

ἴπμι ὅθ' ἡμᾶς ἴδ' ἐν οὐρανῷ ἀδρόν κελύ
Εἶδ' οὐρανὸν ὅσοι παρὰ ζῶντων ἀνθρώπων οὐρανῷ. id est:
Video enim nos nihil existentes aliud, quam
Simulachra quoz quoz viuimus, seu leuem vmbra.

Vnde Homerus poctarum princeps, hominis intuens miseriam ingemiscit dicens
in Iliad. 9. quod & ipse non ignoras:

Οὐ μὲν γὰρ τίς τις δέσιν διζοποιεῖ ποτ' ἀνδρῶν
Πάντ' ὅν ὄραται ζῶντων ἰδ' ὄραται, ἴπμιτες,
Non enim cerie aliquid est miseris homine
30 *Omnium qua spirant in terra serpuntique.*

Arborum foliis comparandi sumus, vt idem Homerus dicit in sexto, quoniam sicut
folia cadunt de arboribus hycome properante, ac veris alia tempore succrescunt: ita & ho
minum genus aliud quidem nascitur, aliud vero moritur. Folium quod semel deciderit,
amplius ad arborem non confurgit, & homo posteaquam semel moritur, ad hanc vitam
deinceps nullatenus reuertetur. *Proh superi quantum mortalia pectora caeca nactis habent? Viui*
mus mortales, & morituros non cogitamus. Letamur, gaudeamus, & amplectimur caduca tan
quam semper victuri, & cum existimamus minime hinc rapimur quasi nunquam nati. O
40 Kymolane cogitemus nouissima nostra dum cogitasse iuuat, ne tarde ignauiam vitæ plo
remus. Grammatica Lascaris Graeca quam tibi Coloniae commodaueram tua sit, quoniā
mihī necessaria non est. Habeo enim similem alteram Venetiis nuper impressam. Nemi
nē hic Graecis noui literis intentum, prater vnicum Engelhardum Funck Decanum no
uī monasterii, virum doctum & tam carmine quam prosa exercitatu. Vale nostri memor
ad Deum. Ex Herbipoli decimafexta die mensis Augusti. Anno Christianorum 1507.

Tren. 3.

Cap. 40.

Fragilitas
hominum.

Glanci ver
bu sunt.
cū vnaq; qda
λαὸν ἴπμιτες,
ἄλλο δ' ἴπμι
ἀνδρῶν.
Ἐκ.

D. Engel
hardus
Funck.

XLV.

IOAN. TRIT. AB. MONASTERII DIVI IACOBI IN SVBRANO HER
bipolensi, Christiano Maffescu presbytero Gandani in cenobio diui Hieronymi
30 commoranti, amico chariss saluam.

Q VANTO cupiam scire desiderio quid agas, quomodo valeas, & quid scribas noui,
aut si chronicon perfeceris tuum, nec literis possum exprimere, nec verbis, cum
longe sumus ab inuicem disiuncti, notum tibi facere. Maxime tamen optarem tuas ali
quando videre de temporum supputatione lucubrations, quas mihi dudum abseribere
pollicitus es. Quinque iam anni effluxerunt ex eo tempore, quo, Chronicam scribere ad
Aaa 3 orsus

orsus es, quam si necdum compleuisti, opus profecto aut maximum est, aut tu compila-
tor omnium tardissimus. Vehementer autem timeo ne tibi contingat quod multis hodie
claustralibus sub obedientia constitutis praelatorum nouimus euenire, qui nobilissimis
ingeniis præditi, ad viles mundanarum actionum sarcinas compelluntur subeundas: &
quibus animus ad studia literarum aptissimus est, manibus contrectare librum prohibetur.
Miseram tibi vltimo vt postulasti nomina duodecim mensium, quibus apud Græcos ap-
pellantur simul & Hebræos propriis literis scriptos, nec satis intelligo ad quid tibi in chro-
nicarum æditione conducant. Epigrammata vero Græca, quæ in aurea cruce dicis inscri-
pta conseruari apud vos, admirationem mihi non modicam pepererunt, quomodo ex
Constantinopoli Gandauum venerint. Habet enim inscriptio crucem ipsam in iussu & impetu. 10
*Constanti-
nopolu quæ
do capta.* *sis Constantinopolis a sacra Imperatoris.* Cessauit admiratio statim, cum venisset in mentem,
Constantinopolim captam olim & spoliatam tempore Henrici Imperatoris quarti, per
Gotfridum comitem de Bulyon, qui ob magnifice gesta in terra Lotheringia, ducatus
nomine meruit insigniri, & in regem Herosolymitanum sublimari, is enim per Vngarã
& Bulgariam exercitum ducturus in Palestinam, iniuriis prouocatus Alexii Imperatoris,
Bizantium cepit, & spolia militibus, quorum multi postea in Germaniam reuersi, reli-
quias, cruces & tabulas aureas, argenteasque sublatas à Græcis Latinorum ecclesiis contu-
lerunt. Memor esto Christiane in æditione chronicorum tuorum, quod omnes ferme
chronographi in supputatione annorum Domini grauiterrauerunt, omittentes qua-
tuor & viginti annos, qui sub consulibus non recte supputati transferunt, quod ex Maria- 20
no Scoto monacho, & Augustino Westgallo Louanicensi theologo subtiliter inuenies
calculatum. Scripseram tibi de hac ipsa re ante triennium latius ex Spanheim per Ioannem
Steinenmoelen presbyterum Mechliniensem. Scripsimus autem & nos interea chroni-
con non parua quantitates monasterii Spanhemensis cui tunc præeramus, incipientes à
prima ipsius fundatione, quæ facta est anno Christianorum millesimo quadragesimo vs-
que ad annum secundum supra quingentesimum atque millesimum, in quo per successio-
nes omnium abbatum seriem narrationis deduximus, vsque ad nonumdecimum prælato-
nis nostræ annum, multa inferentes rerum in Alemania gestarum, quæ nobis memoria
videbantur dignæ. Festina quæso tandem operi manum imponere vltimam, vt illud vide-
re quandoque mereamur. Quamprimum fieri potest fac nos eorum quæ circa te geruntur 30
certiores. De nobis autem tibi significamus, quod abbatiam nostram Spanhemensem pa-
cis amore dimissimus, & eam in qua nunc viuimus S. Iacobi Herbipolis assumpsimus, oc-
casionem nobis præsentibus quibusdam æmulis, quibus nostra studia sancta minime pla-
cuerunt. Vale & Deum ora pro nobis. Ex Herbipoli decima sexta die Augusti, Anno Chri-
stianorum 1507.

XLVII.

IOAN. TRITEM, ABBAS MONASTERII D. IACOBI IN SVBR-
bio ciuitatis Herbipolensis, Ioanni Damio Curtesio salutem, ac synceram in 40
Domino charitatem.

RETULIT nobis lator præsentium frater Wilhelmus orphanus, nepos abbatis Macha-
rii Lympurgensis, magna temeritatis historiam, quæ si vera est satis nos facit admira-
ri. Dicit enim abbatem Bursfeldensem cum nescio quo alio nuper in Spanheim visitatio-
nis peregrinasse officium, & inter alia suæ auctoritatis mandata, præcepisse abbati Ncolao
successori nostro certis sub pœnis, quatenus omnia linguæ græcæ volumina scripta simul
& impressa de monasterio studeat alienare, distrahere & vendere, quæ nos cum magno la-
bore vt nosti grauibuscque expensis ex Græcia & Italia comportauimus. Quæ si vera sunt,
te enim latere non possunt, maxime rogamus quatenus ad monasterium Spanhemense
quantotius accedas, & ipsa volumina Græca simul & Hebraica pro nobis cõpares, aut si-
re nos mentem abbatis facias. Curabimus enim ex his quæ nobis principum sunt largitione
collata tantum cõportare pecuniarum, quo libros redimamus venales. Quauis non temere fi-
de dictis adhibere possimus. Quenã causa bonum abbatem illum potuit permouere, vt libros iu-
beat venditari græcos, in quibus nihil continetur mali. An forte nostri laborat odore, vel ze-
lo ductus amaritudinis memoriã per hoc Tritemi de terra delendum existimat, quod olim di-
uo Papæ Gregoio primo leguntur fecisse Romani, qui post mortem eius omnes libros ab
eo cõpositos quos poterant inuenire ignibus tradiderunt, Sed credere non possumus hoc
abbatem